

illa Elementorum conversio & pugna peragitur, & Sulphur ac Mercurius continentur. In hac Elementorum pugna corpus sensum dilatatum se extendit, & ex aqua & aëre ignem fugientibus, atque indefinente extensione se expandentibus & dilatantibus, si externis quoque alimentis foveantur, nutriantur, & sustententur, Sal multiplicatur, & accrescendo augmentum corpori addit, ita ut crescat, & majus in dies fiat, donec ad terminum accretionis pervenerit. Nutriments postea debitis nutritum in vigore suo conservatur, usque dum cum igne fatiscens & intereunte ad interitum suum vergit. Et hæc est Elementorum in corporibus demonstratio, quæ nos ad Superlunaris Regionis descriptionem ablegat.

SUPERLUNARIS REGIO, SEU SUPERLUNARIS TOTIUS MACHINÆ PARS vastissimo suo spatio ab Elementarium Sphærarum extima convexitate, usque ad extimam, & ultimam totius Machinæ Creatæ convexam superficiem immensa ferre, & infinita altitudine se extendit, & Planetarum Sphæras omnes, cum Firmamento stellas fixas comprehendente, & reliquis Sphæris complectitur. Quicquid extrâ convexitatem illam incomprehensibili spatio infinitum exspatiatur, cum fine careat, mentis humanæ certis cogitationum limitibus circumscriptæ perferuationem, & cognitionem non admittit. Sedem ibi Divinam constituere, & Infinitum illud, atque Omnipotentissimum Ens, quod ubique est, & omnia complet, illo spatio circumferbere; atque credere, Deum inde emissâ suâ potentia vastissimam hanc totius Universi Machinam Creatam regere, nihil aliud est, quam Infinitam, Immenfam, & principio ac fine carentem Divinitatem crasso, & Naturali Rationis conceptu limitare, definire, finibus certis includere, & divisibilem facere. Simplicissimum enim, Indivisibile, Infinitum, & Immenfum Ens est Deus, qui omnia comprehendit, concludit, includit, & à nulla alia re comprehenditur, concluditur, & includitur. Rationis vero Humanæ conceptus divisibilis, finitus, determinatus, definitus, & cancellis suis circumseptus, cogitationibus suis quæcunque intelligit, & comprehendit, ea certis suis limitibus includit, & certis finibus, terminis ac circumstantiis determinat, in figurarum, & imaginum fictionem delabens. Hinc Infinitum, omni principio & fine carens, & in figuram atque imaginem coire nesciens, Humanæ Rationis perceptione, & cognitione longè superius est, & omnem ejus definitionem, determinationem & fictionem respuit. Contenti igitur finis necesse est illâ cognitione, quam Divinus ille Pater Verbo suo Sacro per Prophetas & Apostolos manifestato, ac tradito, operibusque suis omnem admirationem superantibus nobis patefecit. *Adægonon* Cælum suam sedem, & terram scabellum nominat, eâ similitudine indicans, se ubique esse, omnia complere, & suæ Potentiæ cuncta subiecta esse, adeo ut eodem sensu *Apostolus* nos in eo vivere,

Spacium
extrâ su-
perlunarem
regionem.

Simplifici-
ssimum Ens
Deus.

Infinitum
à Ratione
Humanâ
compre-
hendi ne-
scit.

Cælum
Dei sedes,
terram sca-
bellum.

moveri, & esse, rectè dixerit. Sunt qui Hierarchias Angelorum tres constituunt, & mediam Luciferi, Angelorumque, qui cum ipso à Majestate Divinâ defecerunt, regnum splendidissimum complexam fuisse tradunt. Expulso autem in tenebras cum suis asseclis Angelis Diabolo, hujus totius Machinæ Universæ spatium in istius Hierarchiæ locum successisse, Generique Humano destinatum fuisse, ut ex eo Hierarchia illa restitueretur. Cæterarum duarum loca extra & supra Universi totius Machinam collocant, atque ibidem duo reliqua Regna Angelica esse statuunt, ut ita tres illæ Hierarchiæ tribus in *Sacrosancta Trinitate Personis* respondeant. Quid hæc de re iudicandum & dicendum sit, nos certi quid indicare, & definire in præsentia non possumus, filum orationis nostræ ex istâ abyssu imperscrutabili ad ea revocantes, quæ ad perextendam hanc de totius Universi Machinæ ream inceptam pergere jubent. Vastissimo igitur spatio Superlunaris totius Machinæ Creatæ Pars se circâ Sublunarem Regionem dilatans, & Sphærico ambitu, ut verisimile est, se circum illam explicans, domicilium est omnium Corporum Cælestium, quæ in Creatione ab omnium rerum Creatore & Architecto omnipotentissimo ibi locata, usque ad futuram totius Molis Creatæ renovationem ministerio, & munere sibi à Divina providentia, & Majestate injuncto, & imposito funguntur. De ejus creatione, materia, natura, & proprietatibus in dissertatione præcedente, ubi totius Universi origo per sex Creationis Divinæ dies pluribus declarata est, prolixè satis egimus, ac censuimus, Totum Spacium illud fluidissimam, ut ita dicam, & subtilissimam materiam complecti, & aquam igneam, ignemque aqueum esse, cui omnia Corpora Cælestia inhæreant, atque innatent. Ipsa Corpora vero itidem Ignea & aquea subtilissima, & perpetuò ardente materia constare, atque ita in proprio suo domicilio fluere, & fluctuare judicavimus, interim unicuique judicium suum hæc de re statuendi, quod verisimilius videbitur, relinquentes, & assensum nostrum offerentes, si quid veritati magis congruum in scenam produxerit. Extrâ Fidei articulos cancellis suis certis circumseptos hæc locata Theologorum virgulæ censoriæ non subiectura esse nos, ultrò offerentes palinodiam, si quid verius & certius suggestum fuerit, speramus. Illis igitur prolixo filo deductis, jam de Ordine, & Dispositione Corporum Cælestium erit dispiciendum, ac videndum, qua serie ipsa sibi invicem succedere, quem quodque locum tueri, & quomodo Orbis Cælestes inter se coordinari esse dicantur. Etenim in diversis, & discrepantes opiniones hic discedunt Astronomiæ editi Authores, nonnullis hoc, aliis aliud statutibus, & Orbibus, Corporibusque Cælestibus alium, atque alium Ordinem assignantibus.

Tria verò hic sunt, quæ experientia Corporum Cælestium cognitionem indaganti, & formanti ancillantur, aut ancillari solent: Oculi Humanus ex Terrestri Globo Corpora illa

Angelorum
Hierarchiæ
mediæ.

Domici-
lium cor-
porum cæ-
lestium.

Aquea, ignea,
& ignis
aqueus.

Tria expe-
rientiæ ad-
minicula.
Oculus
Humanus.

intuens

intuens & contemplans, ac observationes suas ex remotissimo loco intuens: Machinæ, & Instrumenta observationibus per oculum expediendis operam necessariam subministrantia, ac tandem Ratio Humana ratiocinationibus suis ex observationibus peractis conclusiones, & axiomata colligens, atque cognitionem oculi, & machinarum subsidiis acquiritam in artis formam redigens. Ut autem, in omnibus rebus mensurandi arte indagandis, punctum omnis mensuræ initium & finis est, ac rerum quarumcunque distantias punctis interpositas definit, ac metitur: Ita hic oculus punctum ac centrum est, ex quo omnium dimensionum lineæ ad ista puncta, & istas extremitates excurrunt, quæ distantias quæstas finiunt, & terminant. Hæ ab oculo excurrentes ad terminos suos, remotiores præsertim, imò pleurosque remotissimos, profectò immensæ sunt, atque adeo tales, ac tantæ, ut vix apparere queat, quâ ratione, & quo pacto infallibiles, aut earum calculi usitati perfectionem debitam acquisivisse censeantur aut possint. Accedunt Machinæ ipsæ Astronomicis observationibus, & operationibus inservientes, quæ licet variæ & multiplices, cunctæ tamen adeo parvæ, exiguæ, & exiles sunt, ut cum tantis, & tam longè remotis distantis proportionem planè nullam habere videantur, atque ideo certam, & indubitatam operationem polliceri nequeant. Varia ac diversa illa instrumenta Astronomiam in eum, in quo hodiè versatur, statum deduxerunt, aut potius Authores in diversas de dispositione, ordine, & motu Cælestium Corporum opiniones abripuerunt, licet unicuique ad suam sententiam stabilendam serviant. Talia sunt *Astrolabium*, seu *Planisphaerium*, *Regula Paralactica*, *Armilla*, *Torquetum*, *Quadrans*, *Annulus Astronomicus*, *Radius Astronomicus*, *Quadrans Azimuthalis*, *Armilla Aquatoria*, ut & plurimæ aliæ Machinæ, tam à Veteribus, quàm à Neotericis, ac imprimis *Tychone Brahe* Nobilissimo & celeberrimo illo Astronomo ad operationes observationum Astronomicarum necessarias perficiendas excogitatae. Adjunxit se his nuper famosus ille *Tubus Opticus* à doctissimis & celeberrimis viris *Scheineri*, & *Hevelii* accuratissimè descriptus, qui ad ocularem Astronomiam cognitionem, & perfectionem magni quid polliceri videtur. Admirandum Instrumentum, & centum boni mactatione dignum inventum, quod ex Opificum inventionem, & officinis protracatum, Astronomi Opticæ artis beneficio emendarunt, & sui juris fecerunt. Illius authores se quamplurimi profitentur, de ipso, ut olim de *Homeri* origine septem Græciæ civitates contendisse feruntur, digladiantes, & quilibet ex suâ inventionem tam admirandum instrumentum produisse gloriantes. Quidam Antiquis olim cognitum, ac postea temporis longâ oblivione sepultum opinantur: Alii non incognitum *Baconi Anglo* fuisse credunt: *Baptista Porta* de eodem, sed tamen obscurè nonnulla tradidisse quibusdam videtur: *Galileus Florentinus* multorum opinione ejusdem author habitus est: Sunt qui *Cornelio Drebbelio*, & *Adriano Metio* Alcmariensibus idem acceptum ferant. Quendam *Zachariam Iohannidem*

Machinæ.

Ratio.

Punctum.

Instrumenta
Astronomi-
ca.

Tubus Op-
ticus.

Ejus inven-
tor verus.

Opticæ artis peritum artificum fabricatorem Middelburgi verum authorem & inventorem doctissimus vir *Petrus Borellus Medicus Ordin. in tractatu de v. &c.* quem circâ superioris seculi summum Opticæ artis beneficii memorat. Hicce mediis Noli mix artem Oculi & Ratio tulere apicem, ad quem hinc surrexit, proximis forsân a primùm horrenda illa Martis les miseros iusto Judicio Deo cit, finem sortita penitus defecta autem Hominum, oculis stellæ, & omnia Corpora Cælestia deprehendit motum oriendo illa exhibentem, atque iterum æturnoque tempore stellæ cunctum prodentem, diurno verlemque oculis exponentem dem, Stellarum Has ortu & semper Cæli plagam obtinere vel Australi Hæmisphærio veridum ejusdem locum occupare & Occidentem ab uno Hæmisphærio aberrare, atque ab hoc ad omnes ab Oriente in Occidentem la verò inter Septentrionem utrumque Polum Borealem & definitum spatio oberrent modo in Australi Hæmisphærio Hinc Stellarum nata divisio, tur, aliæ verò Græcâ voce Planetæ, quia illæ in unâ eadem tum & occasum promovere: alteram plagam delata, & evertentes non in eadem led dere cernuntur. Illæ innumera & schemata peculiaria distribulenti; Hæ septem tantum Septentrium complecti, septem Naturalium præfides esse credunt, hodierna ætas in dubio Telescopii seu Tubi Optici lis circa Planetas, antiquitus vatis, quæ an ipsæ quoque habere debeant, an vero comlandi, cum in ipsorum Planetis, eisdem cursu suo satellites ipsi adhæreant, in Orbibus saltem Planetarum fendi stellæ, inde patet, quanta opinione imbuti fuerint, sbitis suis vagari arbitantes, & nes in Firmamento supra Planetas locantes; qua de re in sequentibus typorum illustratione, ubi ad ipsos deveniunt fuerit, ubi nesci igitur stellæ tam fixas, quæprehendit & includit vastissim Superlunare, ita dictum, ut mentari Orbe distinguatur, ipius Orbem unâ etiam comp